

PRZEDMOWA II

Wyróżnienie przez Sławomira Miklaszewskiego rędzin jako odrębnej jednostki typologicznej w klasyfikacji gleb Polski jest niewątpliwie jego dużym osiągnięciem. W dobie rozkwitu rosyjskiej genetycznej szkoły gleboznawczej rzuca on myśl, że „natura petrograficzna skały macierzystej jest przemożnym czynnikiem dla ukształtowania rędziny”. Rozwinięciem tej myśli było wyodrębnienie przez Miklaszewskiego działu gleb wapniowcowych, w którym mieszczą się zarówno rędziny wytworzone z utworów węglanowych różnych formacji geologicznych, jak i rędziny siarczanowe wytworzone z gipsów formacji trzeciorzędowej. Obszerna dokumentacja analityczna rędzin zawarta w wielu opracowaniach monograficznych Miklaszewskiego w pełni uzasadnia odrębność tych gleb z punktu widzenia ich genezy i właściwości.

Z uwagi na bardzo ożywioną działalność naukową Sławomira Miklaszewskiego na Ziemi Kieleckiej i na jego duże osiągnięcia w rozpoznawaniu rędzin tego obszaru, Konferencja Terenowa Zjazdu Naukowego Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego w setną rocznicę jego urodzin została poświęcona zagadnieniu rędzin wytworzonych z utworów węglanowych różnych formacji geologicznych oraz towarzyszącym im glebom reliktowym na obszarze Gór Świętokrzyskich i ich obrzeżenia.

Zepół Gleboznawstwa Politechniki Warszawskiej pod kierunkiem prof. dra hab. F. Kuźnickiego zajął się genezą i charakterystyką rędzin, wytworzonych ze skał wapiennych różnych formacji geologicznych, natomiast doc. dr hab. K. Konecka-Betley scharakteryzowała w szerokim ujęciu towarzyszące rędzinom zwietrzliny — *terra fusca* i *terra rossa*. Obie prace zostały wykonane na podstawie obszernych badań terenowych i laboratoryjnych, częściowo finansowanych przez Polskie Towarzystwo Gleboznawcze i przedstawione na konferencji terenowej zjazdu. Zawierają one dokumentację analityczną, która rzuca nowe światło na genezę i właściwości tych gleb. W wyniku przeprowadzonej dyskusji na Konferencji Terenowej Zjazdu z udziałem wybitnych gleboznawców polskich i zagranicznych została wykazana celowość wyróżniania rędzin w zależności od typu skały macierzystej, mieszczącej się w określonej formacji geologicznej. W znacznym stopniu została również wyjaśniona na Konferencji Terenowej geneza występujących na zbadanym obszarze reliktowych zwietrzelin typu *terra fusca* i *terra rossa*. Zjazd potwierdził słuszność wysuniętej hipotezy roboczej, że proces brunatnienia rędzin może

być zarówno procesem monocyklicznym, odbywającym się w zbliżonych do siebie warunkach klimatycznych (w holocenie), jak również procesem policyklicznym, odbywającym się w różnych warunkach klimatycznych — ciepłych i zimnych (między innymi w ostatnim interglacjale i w peryglacjale). Stwierdzenie to wskazuje, że zaprezentowane na Zjeździe wyniki badań dotyczące gleb reliktowych przyczyniły się również do wyjaśnienia w konkretnych przypadkach genezy i ewolucji rędzin.

Główne idee przedstawione na Zjeździe uznać należy za sukces polskiej myśli gleboznawczej i za dorobek polskiego gleboznawstwa. Ważną pozycję w niniejszej publikacji stanowią obydwie wymienione opracowania charakteryzujące rędziny i gleby reliktowe, jak również dyskusja na Konferencji Terenowej dotycząca genezy rędzin i zwietrzlin im towarzyszących.

Pozostałe prace, które ocenić należy również wysoko, przedstawiają z jednej strony rolę, jaką odegrał S. Miklaszewski w rozwoju nauki o glebie, z drugiej zaś obejmują między innymi tworzenie się rędzin z niektórych utworów czwartorzędowych, przydatność rolniczą rędzin i ich geograficzne rozmieszczenie w Polsce, mikromorfologię rędzin, zawartość w nich mikroelementów oraz form związków próchnicznych.

*Przewodniczący V Komisji
Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego
prof. dr hab. Franciszek Kuźnicki*

ПРЕДИСЛОВИЕ II-е

В годах процветания климатической школы в почвоведении, репрезентированной русскими почвоведом и Гильгардом из США, Миклашевски формулирует мысль, что „петрографическая натура материнской породы является могущественным фактором формирования рендзины“. Развитием этой мысли было выделение особой группы известковых (щелочноземельных) почв.

Принимая во внимание очень оживленную научную деятельность Славомира Миклашевского в Келецком округе и учитывая его крупные достижения в познании рендзин этого района, территориальная часть научного съезда Польского Общества Почвоведов, организованного в сотую годовщину рождения Сл. Миклашевского, была посвящена рендзинам сформированным из карбонатных образований различных геологических формаций и сопутствующим им реликтовым почвам на территории Свентокшиских Гор и их окраин.

Анализы и характеристику демонстрированных там почв подготовил коллектив под руководством Ф. Кузьницкого, анализы и характеристику сопутствующих рендзинам выветрелостей *terra fusca* и *terra rossa* — коллектив под руководством доцента К. Конечкой-Бетлей.

Дискуссия при почвенных разрезах подтвердила целесообразность деления рендзин в зависимости от типа материнской породы. Одобрена была тоже рабочая гипотеза, что побурение рендзин может являться так моноциклическим как и полициклическим процессом.

В настоящем выпуске Ежегодника почвоведения показаны почвенные разрезы демонстрированных рендзин, выветрелостей *terra fusca* и *terra rossa*, а также помещены рефераты зачитанные в первый день съезда, касающиеся научного достояния Славомира Миклашевского.

*Председатель V Комисии
Польского Общества Почвоведов
Профессор доктор Францишек Кузьницки*

FOREWORD II

In the period of flourishing of the climatic school in soil science, represented by Russian pedologists and Hilgard from the USA, Professor Sławomir Miklaszewski put forward the idea, according to which "the petrographic nature of parental rock is a predominating factor in forming rendzina soils". Further development of this idea resulted in distinguishing a separate group of calcareous soils.

With regard to a very lively scientific activity of S. Miklaszewski in the Kielce region and His prominent merits in recognition of rendzina soils of this region, the territorial part of the scientific meeting of the Polish Society of Soil Science, held in the hundredth anniversary of His birth, was devoted to rendzina soils developed from carbonate rocks of different geological formations and to relict soils accompanying them in the Świętokrzyskie mountains territory and their borderings.

The analyses and characteristics of the rendzina soils in question have been done by the working group under guidance of Professor F. Kuźnicki, the analyses and characteristics of the weathering wastes of *terra fusca* and *terra rossa*, accompanying rendzina soils — by the working group under guidance of Assoc. Prof. K. Konecka-Betley.

The discussion on soil profiles corroborated the purposefulness of the classification of rendzina soils depending on the parental rock type, i.e. in the given case — on the geological formation. Also the working hy-

pothesis was corroborated, according to which browning of rendzina soils can constitute both monocyclic and polycyclic process.

In the present issue of the "Roczniki Gleboznawcze" the profiles of the rendzina soils in question and those of weathering wastes of *terra fusca* and *terra rossa* are described as well as the reports delivered on the 1st day of the meeting, concerning the scientific output of Professor S. Miklaszewski are published.

*Prof. Dr. Franciszek Kuźnicki
Chairman of the Commission V,
Polish Society of Soil Science*